

ТРЕС
ОТ
СМАРАГДОВО МОРЕ
ИСТОРИЯ ОТ КОСМЕРА

НА ЕМИЛИ,
която има цялата ми любов.

БЛАГОДАРНОСТИ

К какво приключение само!
Започнах да пиша този роман просто защото така ми хрумна и нямах представа какво ще излезе от целия проект. (Погледнете послеписа, там разказвам как съм се вдъхновил, но с твърде много спойлери, за да стои в началото.)

Исках четирите книги от кампанията за тайните проекти в *Kickstarter* през 2022 г. да бъдат специални, но екипът ми надмина себе си. Този том се получи великолепен. Знам, че много от вас ще слушат аудиокнигата, представена със специално актьорско майсторство, но прелистете хартиената версия, ако ви се отвори възможност. Защото... еха!

Ще започна подobaващо с благодарности към Хауърд Лайън. Представях си книгите с демонстративни илюстрации, за които избираме художник и оставяме творческия процес да се развихри. Хауърд свърши толкова много работа. Корицата, форзацът, вътрешните илюстрации – дължим му много за целия дизайн. Хауърд, благодаря ти, че се зае с този огромен проект. Справи се блестящо.

Айзък Стюарт е нашият художествен директор в *Dragonsteel* и изигра голяма роля в създаването на всичко. Рейчъл Лин Бюканан е нашият художествен асистент. Бил Уърн от *American Print and Bindery* ни помогна с отпечатването въпреки дефицитите. Много ти благодаря, Бил. Искам да благодаря и на хората от снабдителната верига – на фабриките за хартия, на печатниците, осигурили материалите за корицата, за щампата и подвързията, както и на шофьорите за доставки.

Главният оперативен директор в *Dragonsteel* е Емили Сандерсън. Редакторският отдел се състои от Питър Алстрьом, Карън Алстрьом, Кристи С. Гилбърт и Бетси Алстрьом. Кристи Куглър е редакторката ни. Оперативният отдел се състои от Мат „Във всяка книга ли ще го правиш Брандън?“ Хач, Ема Тан-Стокър, Джейн Хорн, Катлийн Дорси Сандерсън, Маке-на Салуон и Хейзъл Къмингс. Отделът за маркетинг и реклама включва Адам Хорн, Джереми Палмър и Тейлър Хач.

Тези хора не получават достатъчно признание за всички прекрасни дела, които вършат, за да се осъществят проектите ми. Специално в тази кампания в *Kickstarter* аз се нуждаех от техния ентузиазъм и чудесните им хрумвания. (Например оригиналната идея за абонаментна кутия дойде от Адам преди няколко години.) Потрудохме се здраво, за да съберем всичко и да осъществим проекта, така че благодарете на екипа ми лично, ако имате възможност.

Разбира се, отдавам специални благодарности на Отдела по осъществяване. Екипът на Кара Стюарт работи дълги часове, за да стигнат книгите до вас. Следните хора заслужават аплодисменти: Кристи Джейкъбсън,

БЛАГОДАРНОСТИ

Лекс Уилхайт, Келин Нюман, Мем Грандж, Майкъл Бейтман, Джой Алън, Кейти Айвс, Ричард Рубърт, Шон ван Бускърк, Изабел Крисман, Тори Мекам, Али Рийп, Джейкъб Крисман, Алекс Лайън и Оуен Ноултън.

Искам да благодаря на Марго Атуел, Ориана Лекърт и на останалите от екипа на *Kickstarter*, както и на Ана Галахър, Палмър Джонсън, Антонио Росалес и другите от екипа на *BackerKit*.

Един специален чувствителен читател ни помогна с тази книга – Джена Бийкъм, тя беше невероятна. Обърнете се към нея, ако се нуждаете от съвети за роман, в който описвате глухота и глух персонаж. Ще ви помогне да се справите блестящо.

Алфа-читателите на този проект са Адам Хорн, Рейчъл Лин Бюканан, Келин Нюман, Лекс Уилхайт, Кристи Якобсен, Дженифър Нийл и Джей Алън.

Бета-читателите са Мишел Уокър, Матю Уийнс, Тед Хърман, Роб Уест, Евгени Кирилов – Argent, Джеси Лейк, Каляни Полури, Бао Фам, Линей Линдстрьом, Джори Филипс, Дарси Коул, Крейг Ханкс, Шон ван Бускърк, Франки Джером, Джулия Костантини, Елияху Береловиц Левин, Трей Купър и Лорън Маккафри.

Към гама-коректорите се числят Джой Алън, Джейдън Кинг, Крис Макграт, Дженифър Нийл, Джошуа Харкий, Ерик Лейк, Рос Нюбъри, Боб Клуц, Брайън Т. Хил, Шанън Нелсън, Сюзан Мусин, Глен Вогелаар, Иън Макнат, Гари Сингър, Ерика Кута Марлър, Дрю Маккафри, Дейвид Берънс, Розмари Уилямс, Тим Чалънър, Джесика Ашкрафт, Антъни Акър, Алексис Хорайзън, Лилиана Клайн, Кристофър Котингам, Арън Бигс и Уилям Хуан.

Накрая специално бих искал да изразя признателността си към всички, които подкрепиха проекта в

БРАНДЪН САНДЕРСЪН

Kickstarter. Не се стремях към първото място, нежелая пък да го удвоя. Просто исках да направя нещо различно, интересно и готино. Вашата подкрепа продължава да означава много за мен. Благодаря.

Брандън Сандерсън

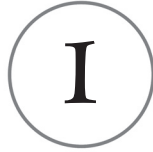
ТРЕС
ОТ
СМАРАГДОВО МОРЕ
ИСТОРИЯ ОТ КОСМЕРА

ЧАСТ
I

МОМИЧЕТО

На една скала наред морето живееше момиче. Морето не беше такова, каквото си го представяте.

Скалата също не беше такава, каквато си я представяте.

Момичето обаче *може би* отговаря на образа в представите ви – ако сте си го представили грижливо, любезно и много запалено по колекционирането на чаши.

Мъжете често описваха цвета на косата му като житен. Други смятаха, че е карамелен, понякога меден. Момичето се чудеше защо мъжете все описват женската външност чрез храна. Беше най-добре да се пази от глада им.

Според нея описанието „светлокестенява“ стигаше, макар че не цветът беше най-отличителното в косата ѝ – а непокорността на къдриците. Всяка сутрин тя ги укротяваше геройски с четка и гребен, сетне ги връзваше с панделка на стегната плитка. Въпреки това кичурите все успяваха да се измъкнат и да се развяват свободно на вятъра в поздрав към минавачите.

Момичето носеше злощастното рождено име Глорф (не я съдете, предаваше се в семейството), но именно с дивата си коса заслужи името, с което я познаваха всички: Трес*. Тя смяташе това прозвище за най-впечатляващата си характеристика.

Трес бе възпитана в известен непоклатим прагматизъм – често срещан недостатък сред жителите на мрачни, безжизнени острови, които не могат да напуснат. Когато всеки ден те посрещаша черен каменен пейзаж, това влияе на мирогледа ти.

Островът приличаше на изкривен старчески пръст, който стърчеше от океана и сочеше хоризонта. Състоеше се изцяло от голи черни солни камъни и беше достатъчно обширен, за да побере средно голям град и херцогско имение. Въпреки че местните го наричаха Скалата, на картите се отбелязваше с името Дигънов нос. Никой не помнеше кой е Дигън, но очевидно е бил умен, защото, след като дал на Скалата името ѝ, я напуснал и не се върнал повече.

Вечер Трес често седеше на верандата на дома си и пиеше солен чай от любимите си чаши, загледана в зеления океан. Да, океанът наистина зеленееше. И не беше мокър. Ще обясня след малко.

По залез слънце Трес се питаше що за хора отбиват корабите си на Скалата. Човек със здрав разум не би я възприел като туристическа дестинация. Черните солни камъни се трошаха лесно и се забиваха навсякъде. Освен това осуетяваха много видове земеделие и постепенно замърсяваха почвата, донесена от други земи. Единствената храна, която се отглеждаше на острова, растеше в казаните за компостиране.

* Кичур, букла (англ.). – Б. пр.

Макар Скалата да разполагаше с важни кладенци, доставящи вода от дълбок водоносен хоризонт – а преминаващите кораби се нуждаеха от това – във въздуха се носеше постоянна струя черен дим заради съоръженията в солните мини.

Накратко, атмосферата беше неприветлива, земята – отвратителна, а гледката – тягостна. О, споменах ли смъртоносните спори?

Дигънов нос се намираше близо до Изумрудения лунагрий. Да знаете, терминът „лунагрий“ се отнася за местата, където дванайсетте луни са надвиснали в небето около планетата на Трес на потискащо ниски стационарни орбити. Достатъчно големи са, за да покрият една трета от небосвода, и една от дванайсетте винаги се вижда, където и да се намираш. Изпъква върху пейзажа като брадавица на окото.

Местните почитаха дванайсетте луни като богове, за което можем да се съгласим, че е далеч по-нелепо от онова, което вие почитате. Лесно е обаче да проследим откъде се е породило суеверието предвид спорите – цветния пясък – с които луните посипваха земята.

Тези спори се сипеха от лунагриите, а Изумруденият лунагрий се виждаше на осемдесет-деветдесет километра от острова. Това бе възможно най-близкото разстояние до лунагрий: огромен блестящ фонтан от ярки и изключително опасни разноцветни пращинки. Спорите изпълваха океаните на този свят и оформяха просторни морета не от вода, а от извънземен прах. Корабите плаваха в него, както плават във водата тук, и това не би трябвало да ви се струва особено необичайно. А вие колко планети сте посещавали? Навярно на всички тях се плава в океани от прашец и не те, а именно *вашият* дом е странният.

Спорите представляваха опасност само ако се намокрят. А това беше проблем предвид количеството течности, извиращи от човешкото тяло даже в добро здраве. Дори капка предизвикваше експлозивен растеж, а резултатите варираха от неприятни до смъртоносни. Вдишате ли порив от изумрудени спори, например от слюнката в устата ви покълват лози – в по-интересните случаи пък изникват от синусите и очите.

Развитието им секваше от две неща: сол или сребро. Затова жителите на Дигънов нос не възразяваха особено срещу соления вкус на водата и храната. Учеха децата си на неизменното правило: среброто и солта спират смъртта. Приемлив стих, ако сте от варварите, които харесват непълни рими.

Във всеки случай, предвид спорите, дима и солта е разбираемо защо кралят, комуто херцогът служеше, се нуждаеше от закон, задължаващ населението да остане на Скалата. О, той посочи причини, които включваха високопарни военни изрази като „първостепенен личен състав“, „стратегическо снабдяване“ и „приветлив пристан“, но всички знаеха истината. Мястото беше толкова негостоприемно, че дори смогът го намираше за угнетяващо. От време на време ветроходите се отбиваха за поправка, оставяха отпадъци в казаните за компостиране и се снабдяваха с вода. Ала стриктно спазваха заповедите на краля: да не извеждат местните от Дигънов нос. Никога.

Така Трес седеше на стълбите вечер и наблюдаваше отплаването на ветроходите, докато от лунагрива се спускаше колона от спори, а слънцето се промъкваше зад луната и пълзеше към хоризонта. Тя отпиваше солена чаша от чаша с изрисувани коне и си мислеше: „Тук всъщност е красиво. Харесва ми. Май нямам нищо против да остана цял живот“.

ГРАДИНАРЯТ

.

2

Навярно последните думи са ви изненадали. Нима Трес *искаше* да остане на Скалата? Нима там ѝ *харесваше*?

Къде е жаждата ѝ за приключения? Копнежът по нови земи? Желанието да странства?

Е, не бива да задавате въпроси в тази част от историята. Учтиво ги запазете за себе си. Но все пак знайте, че това е приказка за хора, които са такива, каквито изглеждат, и не са такива, каквито изглеждат. Едновременно. История за противоречия. С други думи, история за човешки същества.

В случая Трес не е обикновена героиня – всъщност със сигурност си беше обикновена. Да, Трес категорично се възприемаше като скучна. Предпочиташе хладък чай. Лягаше си навреме. Обичаше родителите си, понякога се караше с братчето си и не разхвърляше вещите си. Бродираше добре и приготвяше вкусни печива, но не притежаваше други забележителни умения.

Не тренираше тайно фехтовка. Не умееше да разговаря с животни. В рода ѝ нямаше скрити кралски особи

или божества, въпреки че според слуховете прабаба ѝ Глорф веднъж помахала на краля. Било от върха на Скалата, докато той плавал покрай нея, отдалечен на много километри, и Трес не го броеше.

Общо взето, Трес беше нормална девойка. Знаеше го, защото другите момичета често подхвърляха как *те* не приличали на „всички останали“ и след известно време тя реши, че групата „всички останали“ включва само нея. Другите момичета очевидно имаха право, защото знаеха как да бъдат единствени по рода си – всъщност им се удаваше толкова добре, че го правеха заедно.

По принцип Трес беше по-внимателна от повечето хора и не обичаше да налага желанията си. Запазваше мълчание, когато другите момичета се смееха или се шегуваха за нейна сметка. Все пак се забавляваха страшно много. Щеше да е неучтиво да развали веселбата и самонадеяно от нейна страна да ги помоли да спрат.

Понякога по-буйните младежи говореха за търсене на приключения в далечни океани. Трес намираще тази идея за плашеща. Как би могла да остави родителите си и брат си? Освен това си имаше колекцията от чаши.

Трес ценеше високо чашите си. Притежаваше изрисувани чаши от фин порцелан, глинени чаши с груба повърхност и грапави, захабени дървени чаши.

Неколцина моряци, които често акостираха на Дигънов нос, знаеха за тази ѝ слабост и от време на време ѝ носеха чаши от всички краища на дванайсетте океана: далечни земи, където според сведенията спорите били пурпурни, лазурни, дори златни. В замяна Трес гощаваше моряците с пайове – съставките купуваше с оскъдната си надница от миене на прозорци.

Чашите, които моряците ѝ даваха, често бяха очукани и вехти, но Трес не възразяваше. Нащърбената или

пък вдлъбнатата чаша съдържаше *история*. Обичаше ги всичките, защото ѝ разкриваха света. Щом отпиеше от някоя, си представяше как вкусува непознати храни и напитки, как навярно разбира по нещо за техните създатели.

Всеки път, когато се сдобиеше с нова чаша, Трес отиваше да я покаже на Чарли.

Чарли се представяше за градинар в херцогското имение на върха на Скалата, ала Трес знаеше, че всъщност е синът на херцога. Ръцете му бяха меки като на дете, а не мазолести и той се хранеше по-добре от всички жители на града. Косата му винаги беше спретнато подстригана и макар да сваляше аристократичния си пръстен, когато я видеше, по-светъл участък на кожата издаваше, че обикновено го носи, и то на пръста, бележещ благородническото му потекло.

Освен това Трес нямаше представа какви „градини“ поддържа Чарли. Все пак имението се намирало на Скалата. Веднъж в него порасна дърво, което постъпи разумно и умря преди няколко години. Имаше няколко растения в саксии обаче, които позволяваха на Чарли да се преструва.

Сиви пращинки се вихреха край нозете ѝ, докато се изкачваше по пътя към имението. Сивите спори бяха мъртви – въздухът около Скалата беше достатъчно солен, за да ги убие – но тя затаи дъх. На разклонението зави наляво – десният път водеше към мините – и се изкачи по стръмния склон.

Имението клечеше на върха като тлъста жаба върху лилия. Трес не знаеше защо херцогът харесва високото. Така се намирало по-близо до мрачния смог – навярно обичаше компанията на себеподобни. Катеренето дотам беше трудно, ала, ако се съдеше по отеснелите

дрехи на семейството на херцога, те навярно бяха преценили, че упражнението е полезно.

Петима войници пазеха имението – но сега само Снагу и Лийд бяха на смяна – и си вършеха работата отлично. В края на краищата беше минало ужасно много време, откакто член на херцогското семейство бе загивал от безбройните опасности, пред които се изправяха благородниците, докато живееха на Скалата. (Те включваха скука, натъртени пръсти на краката и задавяне със сладкиши.)

Трес носеше пайове за войниците, разбира се. Зачуди се дали да им покаже новата си чаша, докато похапват. Тя беше калаена, с отпечатани букви на непознат език в посока от горе надолу вместо от ляво надясно. Накрая се отказа – не искаше да ги притеснява.

Позволиха ѝ да премине, въпреки че този ден не беше неин ред да мие прозорците на имението. Тя намери Чарли в задния двор, където той се упражняваше с рапирата си. Щом я видя, свали оръжието и побърза да смъкне пръстена.

– Трес! – възкликна. – Мислех, че днес няма да се отбиеш!

Току-що навършил седемнайсет, Чарли беше с два месеца по-голям от нея. Разполагаше с цял арсенал от усмивки и тя познаваше добре всяка от тях. Например широкозъбата, с която я дари сега, означаваше, че искрено се радва, задето има оправдание да приключи с тренировката. Не обичаше фехтовката толкова, колкото баща му смяташе, че трябва.

– Размахваш меч, Чарли? – подхвърли Трес. – Задачите на градинаря и това ли включват?

Той вдигна тънката рапира.

– Това ли? О, *точно* за градинарство е.

Замахна вяло към едно от растенията в саксиите на двора. Още не беше съвсем мъртво и листото, което Чарли отсече, определено не повиши шансовете му за оцеляване.

– Градинарство. С меч – рече Трес.

– Така правят на кралския остров – отвърна Чарли. Замахна отново. – Там винаги има война. Като се замислиш, съвсем естествено е градинарите да се учат да подрязват растенията с меч. Не бива да са невъоръжени, ако ги нападнат в гръб.

Не умееше да лъже, но това бе едно от нещата, които Трес харесваше у него. Чарли беше *истински*. Дори лъжеше автентично. Толкова зле се справяше с лъжите, че не можеше да му се сърдиш. Те бяха така очевидни, че бяха за предпочитане пред истините на мнозина.

Чарли замахна отново с рапирата към растението, погледна Трес и вдигна вежда. Тя поклати глава. Той ѝ се ухили, сякаш казваше: „Хвана ме, но няма да си призная“, заби оръжието в саксията и се плъосна на ниската градинска стена.

Синоевете на херцозите не биваше да се плъосват. Следователно Чарли можеше да се смята за човек с необичайни таланти.

Трес се настани до него с кошница в скута.

– Какво си ми донесла? – попита той.

Тя извади малък пай с месо.

– Гълъбов е – осведоми го. – С моркови. И сос с мащерка.

– Благородна комбинация – похвали я той.

– Синът на херцога не би се съгласил, ако присъстваше.

– Синът на херцога има право да се храни само с ястия, чиито имена се произнасят с чуждестранен акцент – отбеляза Чарли. – И не му е позволено да

прекъсва тренировките с меч, за да яде. Цяло щастие е, че не съм на негово място.

Отхапа от пая. Трес следеше дали ще се усмихне. И ето: усмивката на наслада. Цял ден се беше чудила какво да сготви със съставките, които се продаваха на пристанищния пазар, с надеждата да си заслужи точно тази усмивка.

– Какво друго си ми донесла? – поинтересува се Чарли.

– Градинарю Чарли, получи безплатен пай и сега смееш да искаш още? – възмути се Трес.

– „Смея“ ли? – рече той с пълна уста. Побутна кошницата ѝ със свободната си ръка. – Сигурен съм, че има още. Покажи ми.

Тя се ухили. Не би посмяла да се натрапва на повечето хора, но Чарли беше различен. Показа му калаената чаша.

– Ааа – заинтригува се той, остави пая настрани и я взе с благоговение. – *Тази* е специална.

– Разпознаваш ли езика? – развълнува се Трес.

– Староирриалски. Изчезнали са, нали знаеш? Целият народ: пуф! Както на единия ден ги имало, на следващия – не. Островът им останал необитаем. Случило се е преди триста години и никой жив човек не ги е срещал, но се предполага, че са имали златиста коса. Като твоята, с цвета на слънцето.

– Косата ми не е с цвета на слънцето, Чарли.

– Щеше да бъде, ако слънцето беше светлокафяво – пошегува се Чарли. Може да се каже, че умееше да омайва с думи. И да смайва с неосъзнаване на смисъла им. – Обзалагам се, че тази чаша има богата история. Изработена за ириалски благородник в деня преди боговете да погубят него и народа му. Чашата остава на

